VERSLAG

Vergadering
Raadscommissie Duurzaamheid en Bereikbaarheid

Dudokkamer

23 november 2022

Index verslag vergadering raadscommissie Duurzaamheid en Bereikbaarheid woensdag 23 november 2022

Algemeen

1.	Opening en vaststellen agenda	3
2.	Mededelingen van de voorzitter	3
3.	Mededelingen en toezeggingen van wethouders Heller (inclusief vragen naar aanleiding van de prioriteitenagenda en mededelingen inzake regionale aangelegenheden)	3
4.	Beeldvorming Programma Groen Hilversum 2040	5
5.	Oordeelsvorming Programma Groen Hilversum 2040	10

RAADSCOMMISSIE DUURZAAMHEID EN BEREIKBAARHEID
WOENSDAG 23 NOVEMBER 2022

Locatie: Dudokkamer
Voorzitter: mw. E.M. Zeeuw van der Laan
Griffier: M. Stoops.

Aanwezigen bij aanvang:
fracties: Hart voor Hilversum: mw. C. Jansson; D66: R.H. van Grieken en mw. B. van Hattum; VVD: H.H. Fennema en T. Hekkelman; GroenLinks: S.J. Hexspoor; CDA: mw. J.F. van Exel-van Dijk; Democraten Hilversum: mw. S. Barnstijn; PvdA: F. Lawerman; SP: P.C.M. Vonk; ChristenUnie: G. Plaggenmarsch; BVNL: --.
College: B. Heller wethouder.

1. Vaststellen agenda
De **voorzitter** opent de commissievergadering en heet iedereen welkom.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Mededelingen van de voorzitter
Er zijn geen mededelingen.

3. Mededelingen en toezeggingen wethouders Heller en Van Hunnik (inclusief vragen naar aanleiding van de prioriteitenagenda de mededelingen inzake regionale aangelegenheden)
Er zijn geen mededelingen.

Insprekers over houtrook
Mevrouw **Van Velzen**
- woont in het Schrijverskwartier en heeft in haar buurt steeds meer last van houtrook door kachels, waarover zij zich ernstig zorgen maakt;
- wijst op rapporten van het RIVM uit 2021, dat samen met TNO, de Universiteit van Utrecht, de Wageningen Universiteit en de GGD onderzoek daarnaar heeft gedaan, waaruit blijkt dat blootstelling aan houtrook ongezond is;
- merkt op dat het Luchtfonds van mening is dat particuliere en bedrijfsmatige houtstook, inclusief stoken van houtpallets, snoeihout en biomassa, verboden zou moeten worden, omdat dat in dichtbevolkte gebieden zeer onwenselijk is;
- laat weten dat het Longfonds inmiddels de noodklok heeft geluid, vanwege het veroorzaken van luchtwegaandoeningen en bronchitis bij mensen door houtrook;
- weet dat in Utrecht en Amersfoort het probleem serieus wordt genomen;
- is van mening dat de gemeente de morele verplichting heeft om de gezondheid van haar inwoners te beschermen en in dezen stelling moet nemen;
- stelt dat de Omgevingswet en de APV handvatten voor de gemeente bieden om actie tegen houtrook te ondernemen; zij verklaart zich bereid om de gemeente daarbij te ondersteunen.

De heer **Van Donk**:
- woont ook in het Schrijverskwartier;
- weet dat er buren ’s ochtends al stoken, soms tot ’s avond na 23 uur en meerdere keren in de buurt;
- merkt op dat houtstooklucht kankerverwekkend en slecht voor het milieu is vanwege uitstoot van ultrafijn stof, CO_2 en PAK’S (polycyclische aromatische koolwaterstoffen);
- informeert naar de stand van zaken van het Schone Lucht Akkoord;

- attendeert erop dat de gemeente Utrecht € 2.000,- subsidie geeft als een rookkanaal wordt ontmanteld;
- vindt stookinstructies nutteloos, omdat er toch veel rook is en mensen na verloop van tijd gemakzuchtig worden en deze instructies niet meer volgen;
- weet dat de gemeente Overijssel gaat optreden tegen Paasvuren;
- is van opvatting dat vuurwerk eigenlijk ook niet meer kan, vanwege het veroorzaken stankoverlast en giftige stoffen;
- verzoekt de gemeente Hilversum voor schone lucht voor inwoners te zorgen en te voorkomen dat gezonde mensen ziek worden van houtstook;
- is van oordeel dat men van houtstook niet meer weg kan kijken.

De heer **Van Stralen (bewoner Gasthuisstraat)**:
- heeft ook last van houtrook, soms tot 03.00 uur tot 04.00 uur 's nachts en meldt dit ook bij de veroorzakers daarvan;
- ziet op de gemeentelijke website van Hilversum tips voor houtstoken en een doorverwijzing naar Versa, terwijl de gemeentelijke website van Amersfoort juist stelling neemt en aangeeft dat hout stoken ongezond en duur is en daaraan risico's zijn verbonden;
- wil de gemeente Hilversum ook stelling tegen houtrook laten nemen en vraagt:
  - of het verantwoord dat burgers met kinderen in een gebied met houtrook wonen;
  - in hoeverre de gemeente alles op orde heeft wat betreft snel bijgebouwde schoorstenen;
  - wanneer Hilversum het Schone Lucht Akkoord zal ondertekenen.

De **SP**:
- vraagt of de heer Van Donk vorderingen ziet in wat de gemeente doet tegen houtrook; de heer **Van Donk** ziet daarin geen beweging, ook niet in de voorlichting.

Hart voor Hilversum:
- vraagt wat de heer Van Stralen bedoelt met bijgebouwde schoorstenen; de heer **Van Stralen** ziet dat mensen af en toe schoorstenen bijbouwen, zoals in de Havenstraat, waarover hij zich zorgen maakt en waarop hij neerkijkt; hijzelf woont 3 meter van een schoorsteen.

Het **CDA**:
- vraagt of de vochtigheidsgraad van hout invloed heeft op de uitstoot en informeert of maatregelen bij het stoken uitstoot kunnen verminderen; mevrouw **Van Velzen** stelt dat er geen mitigerende maatregelen tegen houtrook mogelijk zijn.

De **VVD**:
- vraagt welke handvatten de Omgevingswet en de APV bieden tegen houtrook; mevrouw **Van Velzen** antwoordt dat in de APV regels op bepaalde onderwerpen aan te scherpen zijn; artikel 149 van de Gemeentewet biedt ook handvatten om regels te stellen; de Omgevingswet stelt de gemeente in staat om houtrook in bepaalde buurten aan te pakken;
- vraagt of er regels zijn voor het bouwen van schoorstenen; de heer **Van Stralen** moet dat uitzoeken, maar wil ook geen strijd met zijn buren; met sommigen zijn goede afspraken te maken, maar met anderen niet; hij balanceert constant tussen de sfeer goed houden en zich druk maken.

GroenLinks:
- vraagt of mevrouw Van Velzen gebruik van de mogelijkheid gemaakt heeft om via de gemeentelijke website een melding te doen of een klacht in te dienen; mevrouw **Van Velzen** en de heer **Van Donk** hebben dat gedaan, maar kregen daarop geen reactie.

De **ChristenUnie**:
- vraagt of de gemeente Amersfoort vooral waarschuwt tegen houtstook; de heer **Van Stralen** hoort dat de gemeente Amersfoort haar beperkingen ziet, maar hij verwacht in dezen een

langdurig proces; hij wil de gemeente achter zich hebben staan en dat die stelling neemt en een koers uitzet.

Wethouder **Heller**:
- snapt de balans tussen het aanspreken van buren en het goed houden van de sfeer;
- heeft geen mogelijkheden tot het opleggen van een verbod op houtstook;
- geeft aan dat op de gemeentelijke website vermeld staat dat een houtvuur of een pelletkachel schadelijke stoffen in de lucht brengt en dat mensen met luchtwegproblemen daarvan extra last hebben; die tekst kan hij nog extra aanscherpen;
- kan zich voorstellen bij de voorjaarsnota terug te komen op de aard en omvang van het probleem van houtstook.

Mevrouw **Van Velzen**:
- vindt dat de gemeente een ontmoedigingsbeleid moet voeren en stelt dat de Omgevingswet een aanknopingspunt biedt om het probleem aan te pakken.

De heer **Van Donk**:
- loopt stuk op de APV, omdat er geen uitstootnormen van houtstook zijn vastgesteld; wetgeving dient in de Tweede Kamer plaats te vinden.

De heer **Van Stralen**:
- zegt dank voor de aankondiging van het aanscherpen van de website;
- hoopt snel op maatregelen bij de voorjaarsnota.

4. Beeldvorming Programma Groen Hilversum

Woordvoerders:
Aanwezigen bij aanvang:
fracties: Hart voor Hilversum: mw. C. Jansson; D66: mw. B. van Hattum; VVD: T. Hekkelman; GroenLinks: S.J. Hexspoor; CDA: mw. J.F. van Exel-van Dijk; Democraten Hilversum: mw. S. Barnstijn; PvdA: F. Lawerman; SP: P.C.M. Vonk; ChristenUnie: G. Plaggenmarsch; BVNL: --.
College: B. Heller wethouder.
Ambtelijke ondersteuning: J. Volkers.

De **voorzitter**:
- wijst op een in iBabs staande schriftelijke inspraakreactie van mevrouw Van Bussel van de Werkgroep Natuur in de Stad; zij is moestuincoach en initiator van verschillende buurttuinen.

Insprekers
Mevrouw **Van Oostveen (Burgerloket)**:
- merkt de bereidheid om de koers te wisselen en stappen te zetten, wat haar nog niet ver genoeg gaat; urgentie voor groen wordt nog steeds onderschat;
- wil laten stoppen met meer stenen toe te voegen; meer grondoppervlak bebouwen vindt zij niet meer van deze tijd; zowel boven- als ondergronds is er namelijk amper ruimte voor groen;
- noemt groen opofferen niet de oplossing voor de wooncrisis en opteert daarentegen voor het nastreven van lange termijn-maatschappelijke winst;
- vindt dat groen en steen veel meer door elkaar heen moeten lopen en men samen met de natuur moet leven, in plaats van naast de natuur;
- wil grote groene keuzes maken, die getuigen van moed, ter inspiratie van de wereld, net als de tuinstad vroeger, waarvan Hilversummers ook blij worden;
- suggereert een groennorm per project in te voeren, bijvoorbeeld een maximaal te bebouwen percentage van een perceel, groene parkeerplaatsen en een minimale afstand van bebouwing tot aan de erfgrens;
- raadt aan platte daken in te zetten voor groen en een norm in te stellen voor verticaal groen;
- wil geen binnentuinen waar de openbare ruimte schaars is.

De heer **Norder (bewoner van de Vitusbuurt, actief binnen de actiegroep Klein Rome en Hilversum Honderd; universitair docent biodiversiteit en duurzaamheid Universiteit Utrecht):**
- wijst op een enquête waaruit blijkt dat driekwart van bewoners enthousiast is over bomen in de straat;
- constateert dat het draagvlak voor vergroening en het verhogen van de biodiversiteit in Hilversum enorm is;
- suggereert de volgende ambities voor vergroening van de publieke ruimte in de minst groene buurten na te streven: drie bomen zichtbaar laten zijn vanuit elk huis; 30% van de wijk een kroonbedekking te laten hebben en 300 meter als afstand te hanteren van elk huis naar een groene plek;
- ziet kansen om speelplekken te vergroenen en nieuwe groene plekken in de publieke ruimte te creëren, wat een lange termijnvisie vereist, evenals het maken van politieke keuzen en het zoeken naar synergieën;
- stelt dat Hilversum kan vergroenen, ook in de Vitusbuurt, de meest grijze wijk, door het verhogen van het aantal bomen en het creëren van nieuwe groene plekken of ecologische stapstenen, ten koste soms van parkeerplaatsen;
- adviseert een gemeentelijk aanspreekpunt voor bewoners in te stellen voor vergroening;
- raadt een evaluatie aan voor verhoging van biodiversiteit en vraagt zich af waarom ecologische verbindingszones specifiek op bepaalde locaties zijn ingetekend;
- vraagt zich af of een nulmeting gedaan zal worden voor biodiversiteit.

Mevrouw **Wolffensperger (vrijwilligster Vogelbescherming)**:
- vindt het programma Groen zeer inspirerend;
- zag in haar buurt, Hilversum-Noord, waar een pilot velbeleid geldt, de afgelopen jaren heel grote berken, een sieriep en een ceder sneuvelen, die blijkbaar geen waarde hadden;
- wil kijken naar de effecten van het velbeleid in Noord, omdat in haar tuin het aantal vogels dramatisch is gedaald;
- ziet een doorlopende geschakelde ecologische structuur in de stad ontbreken, waar beesten overal hun plek hebben en doorgaande routes kunnen vinden; de dieren lopen dood op het centrum van de stad;
- stelt dat een cityring voor dieren niet werkt;
- concludeert uit de kaarten dat het centrum een problematisch rampzalig gebied is en raadt aan na te denken over een parkenplan, waarin het centrum wordt meegenomen, teneinde de centrumbewoners groen te gunnen, de afstand tot groen te verkleinen, de ecologische structuur voor dieren te garanderen en de klimaatuitdagingen te tackelen.

Mevrouw **Schouten (natuurgids en vrijwilligster instituut Natuureducatie; actief bij Hilversum doeners):**
- heeft hulde voor het programma;
- vraagt zich af waar de tuinstad is gebleven;
- constateert dat de gemeente gaat toewerken naar het gebruik van biologische, inheemse en bijvriendelijke planten in plantsoenen en rondom gebouwen, wat zij erg fijn zou vinden;
- wil de ambitie van het vergroenen van extra 6.500 m² verharding groter zien;
- vindt ook het aantal van 500 bij te planten bomen laag;
- zou het fijn vinden als woningcorporaties worden aangesproken op vergroening.

D66:
- vraagt welke actie de heer Norder eerst uitgevoerd wil zien; de heer **Norder** wil de belangen van bewoners afwegen en nagaan welke plekken prioriteit hebben voor verbindingszones; ook moet worden bezien welke de zwakke plekken zijn in het ecosysteem van Hilversum.

De **ChristenUnie**:
- is benieuwd naar de relatie tussen minder vogels en het velbeleid; mevrouw **Wolffensperger** reageert dat een berk bij haar buren is geveld, waar alle vogels zich verzamelden; veel vogels komen nu niet terug, omdat ze geen plek meer hebben, ook omdat tuinen verstenen.

De **SP**:
- vraagt waarom het nodig is meer dan 6.500 m² verstening te vergroenen; mevrouw **Schouten** erkent dat het op een heleboel plekken niet kan, maar oppert de gedachte tegels rond boomspiegels weg te halen; de heer **Norder** gaat het ook om keuzes maken; bewoners willen echt meer bomen in de wijk; van enkele parkeerhavens kan men bijvoorbeeld een parkje maken.

D66:
- vraagt of er voorbeelden van elders zijn om dieren naar de stad te trekken; mevrouw **Wolffensperger** weet dat er in Tilburg een ecologische hoofdstructuur dwars door de stad is gecreëerd; er zijn steden waar men probeert tegen de verdrukking in routes voor beesten te realiseren; Hilversum kent een cityring voor dieren, maar die werkt niet; Utrecht en Rotterdam hebben een oude spoorlijn vergroend; het gaat om meer echt groen in de stad te brengen in connectie met het groen daarbuiten.

Wethouder **Heller**:
- wordt blij van de inspraakreacties en constateert dat de insprekers zaken meldden die in het programma zijn opgenomen, zoals koele routes en plekken, streefpercentages groen, groene speelterreinen en grotere boomspiegels, evenals groenere achtertuinen; daarnaast is er aandacht voor doorgaande routes;
- heeft gemeend significante stappen te zetten wat betreft groen;
- is blij met de gedane suggesties.

De heer **Volkers**:
- heeft een ecologisch adviesbureau gevraagd om stadslandschappen te definiëren en een ecologische kansenkaart te maken, waarin staat groene gebieden buiten de stad te verbinden met gebieden binnen de stad; bomenstructuren die bosgebieden verbinden zijn als uitgangspunt genomen; ook is gekeken naar verbinding van kruidachtige vegetatie;
- heeft gekeken waar op een makkelijke manier meters zijn te maken; wethouder **Heller** voegt toe dat structureel geld wordt ingezet voor monitoring.

Beeldvormende vragen commissie
GroenLinks:
- vraagt om de pilot velbeleid te evalueren met de green challenge; wethouder **Heller** weet dat niet direct, maar heeft een enquête gehouden in twee weken waar het nieuwe velbeleid heeft plaatsgevonden; die is input om in het eerste kwartaal van 2023 bij de raad terug te komen met een voorstel om structureel daarmee verder te gaan;
- vindt dat de green challenge een mooie objectiveerbare weergave van groen te zien geeft, terwijl de enquête een vraag is naar ervaringen; wethouder **Heller** bevestigt dat en ziet de green challenge dan ook als nulmeting; monitoring blijft gebeuren.

D66:
- ziet vitaliteit niet concreet terug in het programma en vraagt waar dat aspect aan bod komt; wethouder **Heller** heeft daaraan wel gedacht; groen nodigt uit tot bewegen, actief bezig zijn en erop uit trekken; het college wil ook beweegtoestellen plaatsen, bijvoorbeeld bij de Gooise Vaart; aan de haven wordt al gesport door groepjes; die activiteiten wil hij versterken;
- vraagt voor vitaliteit naar voorbeelden uit Madrid en Parijs te kijken; wethouder **Heller** staat daarvoor open.

De **SP**:
- wil weten hoe het programma Groen per buurt wordt uitgevoerd; wethouder **Heller** beschikt over diverse projecten om samen met bewoners aan de slag te gaan; er is budget voor bewonersinitiatieven; bewoners kunnen zich daartoe melden; de gemeente is ook zelf actief in buurten en wijken met het tegengaan van verstening;

- het **CDA** is benieuwd hoe een buurt groenonderhoud op peil houdt en of daarbij monitoring is ingebouwd; wethouder **Heller** communiceert daartoe met de omgeving en bijvoorbeeld groene opbouwwerkers.

Hart voor Hilversum:
- vraagt welke aanvullende waarde een onderzoek naar bomen als groen van waarde op de tool van TEEB heeft; de heer **Volkers** legt uit dat 'Bomen als groen kapitaal' een eigen bomenschouw is; TEEB is een rekentool die de waarde van een boom berekent voor de omgeving;
  - **Democraten Hilversum** vraagt of het standplaatsonderzoek een nulmeting is voor het bomenbestand in Hilversum en hoe men borgt dat er meer groen in de stad komt; wethouder **Heller** komt tot meer groen via de acties in het uitvoeringsprogramma Groen; een schouw van het bomenbestand is bedoeld om dat kostbare bomenbestand in stand te houden; een conclusie kan zijn dat investeringen nodig zijn, waartoe hij eventueel naar de raad terugkomt.

De **ChristenUnie**:
- wil weten waarom het groen buiten de bebouwde kom zo weinig wordt vermeld en informeert naar de visie van de wethouder daarop; wethouder **Heller** antwoordt dat die gronden vrijwel allemaal in eigendom van het GNR zijn, welke organisatie twee jaar terug een nieuw beheerplan heeft vastgesteld; het belang nu is een wisselwerking tussen buiten- en binnengebied te krijgen; natuur in de stad moet gaan aansluiten op het groen erbuiten, ten behoeve van routes voor dieren.

De **VVD**:
- vraagt hoe het mogelijk is dat de kosten voor het toekomstige beheer gelijk zijn aan de kosten van het huidige beheer; de heer **Volkers** licht toe dat maaien bijvoorbeeld minder zal gebeuren, maar wel bewerkelijker zal zijn; het gaat dus om andere handelingen die per saldo hetzelfde kosten;
  - de **SP** vraagt of het niet de bedoeling is dat burgers verantwoordelijk worden voor groen; wethouder **Heller** stelt dat ze zich daartoe kunnen aanbieden;
- is benieuwd of het nieuwe groen ook wordt onderhouden; de heer **Volkers** stelt dat dat areaaluitbreiding is en als zodanig in de voorjaarsnota terecht komt; wethouder **Heller** voegt toe dat een ander type beheer qua kosten weinig of niets uitmaakt; het andere effect is areaaluitbreiding wat via de P&C-cyclus bij de raad komt.

Het **CDA**:
- vraagt of Dudok een voorkeur zou hebben voor de natuur zijn gang laten gaan rondom het raadhuis; wethouder **Heller** beantwoordt die vraag bij het oordeelsvormende deel van de vergadering.

De **PvdA**:
- informeert hoe men op het aantal van 500 extra bomen is uitgekomen; wethouder **Heller** stelt dat het een inschatting is van alle projecten binnen de kaders en budgetten;
- is benieuwd hoe vergroening in het centrum, met veel kabels en leidingen onder de grond, zal worden bereikt; wethouder **Heller** bevestigt dat het centrum beperkingen kent op het gebied van kabels en leidingen; bij bouwontwikkelingen is meer te doen, ook in combinatie met inwoners; er zijn bewoners die het dak van de parkeergarage in de Zon en Maanstraat willen vergroenen, een wijk die heel versteend is; de uitdaging is te kijken wat men op het gebied van vergroening wel kan doen;
- begrijpt dat veel bewonersinitiatieven leiden tot meer dan 500 extra bomen; wethouder **Heller** bevestigt dat;
  - **D66** begrijpt dat door kabels en leidingen in de grond niet meer dan 6.500 m² aan extra groen te creëren is en suggereert ook op daken groen te realiseren; wethouder **Heller**

stelt dat kabels en leidingen voornamelijk bomen hinderen, maar kijkt wel naar andere creatieve mogelijkheden om in het centrum nog ander groen toe te voegen;
- de **VVD** vraagt waar innovatief groen is terug te vinden in het programma; wethouder **Heller** merkt op dat dat terugkomt in de geformuleerde eisen naar ontwikkelaars toe; dat kan ook met een percentage groen te maken hebben; ontwikkelaars kunnen creatieve oplossingen zoeken om te voldoen aan gestelde eisen;
- de **ChristenUnie** vraagt of het gaat om bruto of netto 500 extra bomen; wethouder **Heller** gaat het om 500 extra bomen; hoe het bomenbestand zich verder autonoom ontwikkelt kan hij niet zeggen; zijn inspanningen zijn erop gericht om dat minimaal gelijk te houden;
- **Democraten Hilversum** vraagt of de gestelde eisen voor ontwikkelaars ook voor de gemeente zelf gelden; wethouder **Heller** bevestigt dat.

Hart voor Hilversum:
- vraagt of een stukje Voetstappenpad in Kerkelanden in het programma Groen is meegenomen teneinde dat aan te pakken; wethouder **Heller** heeft dat niet gedaan, maar het GNR heeft plannen om het Voetstappenpad definitief vorm te geven en goed te maken; de gemeente kijkt of zij daaraan een financiële bijdrage kan leveren.

De **SP**:
- vraagt of wordt gekeken naar struiken die specifiek goed zijn voor insecten; wethouder **Heller** kijkt nadrukkelijk naar inheemse soorten, die bijen en andere insecten trekken, evenals vogels; de gemeente probeert ook zelf in de openbare ruimte tot andere bomen en struiken te komen, bijvoorbeeld bomen die meer fijnstof opnemen.

De **ChristenUnie**:
- informeert in hoeverre rekening wordt gehouden met stormen; wethouder **Heller** stelt dat dat eigenlijk tot het beheer van de openbare ruimte hoort; er zijn meer stormen, extreme regenval en langdurige periodes van droogten en plagen; dat heeft een prijsopdrijvend effect op het beheer van de openbare ruimte; nagedacht wordt over het planten van een bepaald soort bomen; kostenstijging zal men daarmee echter niet tegen kunnen houden.

D66:
- vraagt waarom loodvervuiling nu geen obstakel meer is om iets met grond te doen; wethouder **Heller** heeft jarenlang gewacht op communicatieprotocollen van de provincie, die echter niet kwamen; de gemeente wacht daar nu niet meer op; de gemeente verwijst primair voor info naar de GGD; de gemeentelijke website vermeldt waar riskant bodemlood aanwezig is; in de lente was er een communicatiecampagne met de oproep om met geveltuintjes aan de slag te gaan, waarbij is verwezen naar lood; dat is uitstekend gegaan en geeft vertrouwen dat de campagne op een bredere schaal uit te rollen is; er is een stap gezet in het omgaan met bodemlood.

Democraten Hilversum:
- ziet op pagina 61 dat budgetten alleen maar naar beleid gaan, terwijl ze volgens haar ook naar investeringen zouden moeten gaan; wethouder **Heller** verwijst naar bijlage 6, waar staat hoe de jaarlijkse budgetruimte zal worden ingezet.

De **VVD**:
- vraagt of de motie ‘Struikrovers’ in het programma Groen is opgenomen; wethouder **Heller** bevestigt dat die motie is aangenomen, zodat die wordt uitgevoerd.

D66:
- vraagt zich af in hoeverre de belangen van jongeren en kinderen in het programma Groen zijn meegenomen en wil weten of aan het burgerpanel ook kinderen en jongeren hebben deelgenomen; wethouder **Heller** antwoordt dat kinderen en jongeren niet op de enquête

hebben gereageerd; in algemene zin zijn belangen van kinderen en jongeren meegewogen, met name als het gaat om vitaliteit en gezondheid in de groene ruimte, evenals het tegengaan van natuurvervreemding; hij wil met jongeren en kinderen en hun ouders laten kijken hoe speelterreinen te vergroenen zijn.

De **VVD**:
- vraagt of bewust is gekozen voor spelen en ontmoeten in het plan in plaats van sporten, gezien de aanwezigheid van ongebonden sporters; wethouder **Heller** wil kinderen iets meegeven en leren, evenals stimuleren te bewegen in de openbare ruimte; het gaat om terreinen in eigen hand van de gemeente.

De **ChristenUnie**:
- informeert op welke wijze mitigatie van klimaatverandering door middel van groen is meegenomen; wethouder **Heller** heeft dat niet specifiek als doelstelling meegenomen.

5. Oordeelsvorming Programma Groen Hilversum

Woordvoerders:
Aanwezigen bij aanvang:
fracties: Hart voor Hilversum: mw. C. Jansson; D66: mw. B. van Hattum; VVD: T. Hekkelman; GroenLinks: S.J. Hexspoor; CDA: mw. J.F. van Exel-van Dijk; Democraten Hilversum: mw. S. Barnstijn; PvdA: F. Lawerman; SP: P.C.M. Vonk; ChristenUnie: G. Plaggenmarsch; BVNL: --. College: B. Heller wethouder.

GroenLinks:
- vindt het programma prachtig, omdat dat de groene stad recht doet;
- wil meer aandacht naar het vergroenen in het Centrum, Oost en het Bloemenkwartier, wijken met een rood F-label; daar zouden groene loperprojecten uitgevoerd kunnen worden;
- ziet daar vooral mogelijkheden in particuliere tuinen, waar groen te stimuleren is via communicatie, de groene stad challenge;
- adviseert optimaal gebruik te maken van de herplantplicht;
- wil de velpilot zo objectief mogelijk laten evalueren;
- pleit voor een proactieve benadering om schoolpleinen te vergroenen en meer budget daarvoor beschikbaar te stellen, met name voor kwalitatief groen;
- is benieuwd hoe de commissie tegen haar ideeën aankijkt.

De **SP**:
- complimenteert het college met het voorliggende positieve stuk en is enthousiast over het de natuur de stad in halen;
- zit het dwars dat allen nu groen voorstaan, maar dat dat volgende week weer anders kan zijn; bij alle te nemen besluiten zou men aan de natuur moeten denken;
- stelt vast dat twee derde van de Hilversummers auto's langzamer wil laten rijden, wat groen is, evenals gratis OV, waarvoor er echter geen politieke meerderheid is;
- wil de 6.500 m² extra groen ambitieuzer zien;
- adviseert te laten kijken naar moes- en voedseltuinen;
- stelt dat meer ambitie ook te maken heeft met meer budget.

Het **CDA**:
- kan Hilversum in letterlijke zin niet groen genoeg zijn;
- ziet een programma waarbij aan alle facetten is gedacht;
- wil de esthetiek bij groen niet vergeten.
- noemt het stuk formidabel.

De **VVD**:
- is zeer positief over het sterke stuk, waarvoor zij complimenten geeft;
- ziet nog te winnen punten bij groene schoolpleinen en in innovatief en kwalitatief groen;

- wil sporten en bewegen graag verbonden zien met spelen en ontmoeten;
- maakt zich een beetje zorgen om de financiële impact van het programma; de precieze kosten zijn niet duidelijk en die zullen naar verwachting oplopen.

Hart voor Hilversum:
- is blij met de komst van het programma;
- steunt de visie in het programma en wil biodiversiteit vergroten en de stad laten aanpassen aan klimaatverandering;
- hoopt dat het college stevig vasthoudt aan de principes en die als voorwaarden opneemt in de omgevingsvisie;
- vindt structurele communicatie en informatie geven, evenals overheidsparticipatie in groene initiatieven vanuit de samenleving zo belangrijk, dat zij die ziet als een tiende inspanningsverplichting;
- wil aandacht voor natuur en groen geborgd zien in het programma en kondigt daarover een amendement aan om dat punt als inspanningverplichting te borgen;
- kan zich vinden in het jaarlijks voorleggen van het uitvoeringsprogramma en het per raadsperiode voorleggen van een evaluatie aan de raad.

De **PvdA**:
- ziet leuke dingen in het programma staan, maar zou ook dingen willen verbeteren, zoals meer dan 500 bomen planten en meer dan 6.500 m² groen toevoegen;
- zou nog meer ambitie willen zien.

D66:
- vindt het programma fantastisch om klimaatverandering aan te pakken;
- wil vitaliteit in speeltuinen en parken verweven en verwijst daarvoor naar voorbeelden elders;
- wil de belangen van de jeugd in het programma naar voren zien komen;
- stelt voor meer dan 6.500 m² groen toe te voegen door meer opties daartoe te benutten;
- noemt het programma mooi en is benieuwd naar de concrete invulling en ontwikkeling daarvan in de praktijk; zij wil daaraan ook bijdragen.

Democraten Hilversum:
- ziet een ontzettend mooi plan voorliggen;
- tekent daarbij aan dat het programma niet meetbaar is;
- stelt dat de baten niet inzichtelijk zijn gemaakt;
- mist de publieke groennorm, die landelijk 75 m² per inwoner bedraagt; in Hilversum is dat 50 m²; vindt het jammer dat het programma daartoe geen slag heeft gemaakt;
- maakt zich een klein beetje zorgen over het vrijgeven van het velbeleid, waardoor het aantal bomen zal dalen;
- wil de baten van de bomen inzichtelijk laten maken, het liefst in een bomenbalans.

De **ChristenUnie**:
- vindt het programma prachtig, om te lezen met ambitieuze plannen die recht doen aan de wensen van alle inwoners om meer groen toe te voegen;
- denkt dat de wethouder er alles aan zal doen om Hilversum zo groen mogelijk te maken;
- had eerder betrokken willen worden bij de totstandkoming van het programma;
- wil meer visie op het groen buiten de stad;
- mist in het plan de kans om over klimaatmitigatie te denken en roept het college op om dat op te pakken, bijvoorbeeld bij de keuze van bomen;
- mist ook een visie op de omgang met schade bij stormen;
- roept de wethouder op om te zorgen voor een hoogwaardige verwerking van maaisel en gekapte bomen en struiken;
- is blij met het programma en hoopt dat dieren ook een kans krijgen in het prachtige Hilversum.

Debat

De **SP**:
- vraagt of de VVD bereid is om het budget te verhogen als beheer meer geld kost; de **VVD** snapt die vraag, maar wil dan weten wat het extra gaat kosten; het gevaar van meer planten is ook verwaarlozing.

GroenLinks:
- vraagt welke hogere ambitie D66 heeft en hoe zij aankijkt tegen een herplantplicht bij particulieren; **D66** werd geïnspireerd door mevrouw Schouten; 6.500 m² extra groen vindt zij teleurstellend, gezien het versteende centrum; men zou moeten kijken welk groen anders dan bomen wel kan; zij snapt dat het zonde is om in Noord bomen te vellen, maar bomen kunnen gevaarlijk zijn, omdat ze niet tegen droogte kunnen; er zou meer visie of strategie op moeten komen, waarover meer zou moeten worden nagedacht;
    - de **PvdA** gaat het bij het velbeleid vooral om de herplantplicht en vraagt hoe D66 daar tegenaan kijkt; **D66** vindt niet dat een boom per se herplant moet worden bij ziekte of in de weg staan voor zonnepanelen; daar zou breder beleid voor moeten komen.

GroenLinks:
- kan zich vinden in het standpunt van de VVD om schoolpleinen te vergroenen en vraagt welk budget zij daarvoor ter beschikking wil stellen; de **VVD** heeft daarin niet zoveel inzicht, maar vindt schoolpleinen een van de eerste plekken om bij vergroening naar te kijken.

D66:
- informeert naar de inhoud van het amendement van Hart voor Hilversum; **Hart voor Hilversum** gaat het daarbij om het borgen van communicatie; als de gemeente eenmalig een buurtinitiatief ondersteunt kan dat na verloop van tijd doodbloeden en dan is daarover blijven communiceren belangrijk; de gemeente moet zich dan verbinden aan blijvend communiceren;
    - de **ChristenUnie** informeert hoe Hart voor Hilversum het borgen van de de communicatie van de gemeente ziet bij een buurtinitiatief; **Hart voor Hilversum** kan zich voorstellen rondom een project afspraken te maken over de communicatie en maatwerk te leveren op dat onderdeel.

D66:
- is benieuwd hoe het CDA esthetiek ziet in relatie tot het programma Groen; het **CDA** gaat het bijvoorbeeld om het raadhuis, een gesamtkunstwerk, waar veel mensen naar komen kijken; bepaalde stukken openbare ruimte hebben een strakkere benadering nodig dan verruiging, zoals monumenten en vijvers;
    - wethouder **Heller** blijft het strakke totaalontwerp van het totaalkunstwerk in stand houden, ook op andere plekken, met strakke lijnen, die zullen worden gerespecteerd; het **CDA** gaat het met name om het maaibeleid.

Tweede termijn insprekers
Mevrouw **Schouten**:
- nodigt de commissieleden dit voorjaar uit op het tuinspreekuur in de bibliotheek, waarbij een tuinadvies te halen is.

De heer **Norder**:
- wil laten focussen op de F-wijken en een groene loper in deze grijze wijken brengen;
- vraagt aandacht om speelterreinen te vergroenen en groene pleintjes creëren;
- wijst op mogelijke KLIC-meldingen bij leidingen, waaruit kan blijken dat wat betreft te planten bomen in straten meer mogelijk is dan aanvankelijk gedacht;
- adviseert te gaan kijken bij De Windkanter, een school aan de Oude Amersfoortseweg, waar het schoolplein vergroend wordt, een goed voorbeeld hoe vergroening kan worden.

Advisering aan de raad

Het **CDA, Hart voor Hilversum,** de **VVD, GroenLinks,** de **ChristenUnie** en **D66** adviseren positief met debat.

De **SP,** de **PvdA** en **Democraten Hilversum** maken een voorbehoud met debat.

De **voorzitter** sluit de vergadering om 22.29 uur.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 7 december 2022.
De griffier, ····· De voorzitter,

B. van 't Westeinde G.M. van den Top.